

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอฮ้างชัย ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอฮ้างชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอฮ่องซ้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดทำขึ้นตามโครงการประจำปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในอำเภอฮ่องซ้อยดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอฮ่องซ้อย

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
สารบัญ	๒
สารบัญตาราง	๕
สารบัญภาพ	๗
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๘
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๘
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๑๐
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๑
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๑
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๔
๓.๑ ฤดูกาล	๑๔
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๕
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๕
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๕
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๕
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๕
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๕
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๑๘
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๘
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๘
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๘
๑.๑ เกษตรกร	๑๘
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๗
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๗
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๗
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๗
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๙
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๐
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๒
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๔
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๕
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๖
บรรณานุกรม	๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๑
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๔
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๕
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๖
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๖
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๖
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๖
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๘
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๘
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๙
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๙
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๙
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๐
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๐
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๐
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๕
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๕
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๕
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๙
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๓๑
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๒
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๒
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๓
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๕
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๗
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๓๘
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๔๐
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๑
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอซ่งชัย	๔๒
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๕
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๖

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๑
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๔
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๗
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๗
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก-ข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๘
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก,มันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

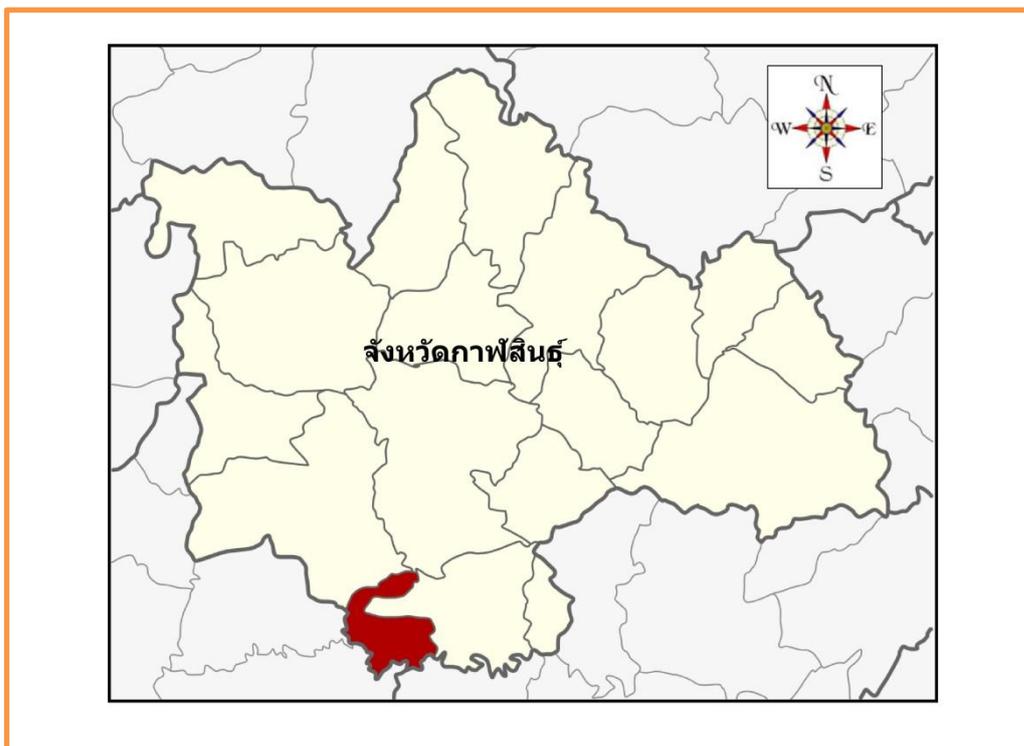
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอหนองชัย ตั้งอยู่ทางใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ๓๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๑๓๗.๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๙๑,๖๑๒.๗๘ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอหนองชัย มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอยางตลาด อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม และอำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองมหาสารคาม และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : อำเภอหนองชัย พ.ศ.๒๕๖๙.)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๒ เทศบาล ๓ อบต. ๕ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ห้องชัยพัฒนา	โนนศิลาเลิง	ตำบลลำชี	โคกสะอาด	เหล่ากลาง
๑	ท่าแห่	โนนศิลาเลิง	โนนแดง	โนนชัย	ตุม
๒	ดอนแคน	สว่าง	โนนแดง	สะอาด	ตุม
๓	กุดซ้อง	สีสุก	กุดเชื่อม	หนองบัว	คุยโพธิ์
๔	โนนเขวา	วังเดือนห้า	หนองหวาย	หนองเม็ก	หัวนาคำ
๕	โนนเขวา	หนองคู	วังยาง	โคกประสิทธิ์	หัวนาคำ
๖	เหล่าใหญ่	นาสีนวน	ท่าเยี่ยม	ดอนข่า	หัวโนน เปลือย
๗	เหล่าแดง	โนนศิลาเลิง	หนองคล้า	น้อย	กระเดา
๘	กุดซ้องชัย	ดอนม่วง	สะด้าศรี	หนองมะทอ	หัวหนอง
๙	น้อยสามเชียง	สว่าง		หนองเรือ	โนนทัน
๑๐	ท่าแห่			โคกประสิทธิ์	
๑๑	ขาด			หนองบัว	
๑๒				โคกประสิทธิ์	

ที่มา : ปกครองอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

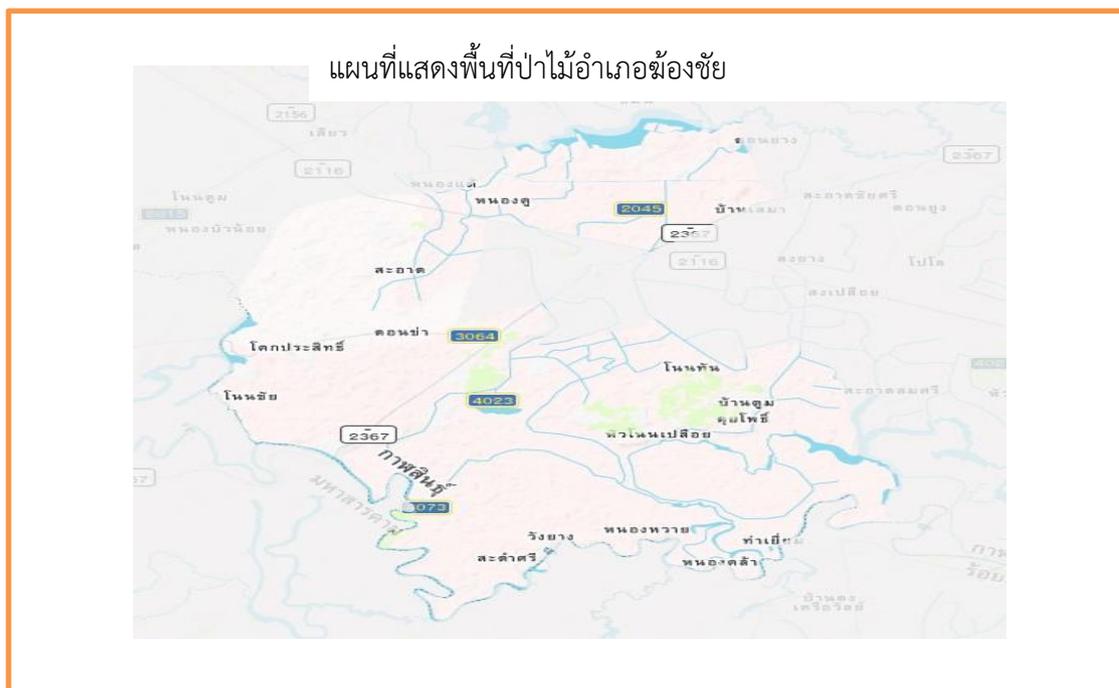
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
ห้องชัยพัฒนา	๑๙,๙๘๗.๑๓		๑	๑๑	๒,๐๖๘
โนนศิลาเลิง	๑๓,๒๔๓.๗๘		๑	๙	๑,๑๖๘
ลำชี	๒๐,๕๖๔.๑๒	๑		๘	๑,๐๕๒
โคกสะอาด	๒๒,๗๗๐.๓๕	๑		๑๒	๒,๓๑๘
เหล่ากลาง	๑๕,๐๔๗.๔๐	๑		๘	๑,๑๖๘
รวม	๙๑,๖๑๒.๗๘				๘,๐๑๖

ที่มา : ปกครองอำเภอห้องชัย, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอซ่งชัย มีสภาพพื้นที่เป็นสภาพภูมิประเทศของอำเภอซ่งชัย มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม และเป็นลูกคลื่นลาดชันเล็กน้อย อยู่ติดริมฝั่งแม่น้ำสายใหญ่ ได้แก่แม่น้ำชี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะสมในการเพาะปลูก ภูมิประเทศมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสมในการทำนา อยู่ในเขตชลประทานลำปาว มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดปี นอกจากนี้ยังมีหนองบึงกระจายอยู่ทั่วไปตามหมู่บ้านต่างๆ เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชีและลำน้ำดอกไม้ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๔๐ - ๑๕๐ เมตร โดยเป็นที่ราบบริเวณ ตำบลโนนศิลาเลิง ตำบลโคกสะอาด ตำบลซ่งชัยพัฒนา และบางส่วนของตำบลเหล่ากลาง นอกจากนี้เป็นที่ราบลุ่ม ในพื้นที่ตำบลลำชี และเป็นที่ราบลุ่มเป็น แอ่งกระทะในบริเวณที่ราบลุ่ม ตำบลเหล่ากลาง หมู่ที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ และหมู่ที่ ๗ ตำบลลำชี หมู่ที่ ๓ ๔ ๗ และพื้นที่ตำบลซ่งชัยพัฒนา หมู่ที่ ๔ ๕ และหมู่ที่ ๖ และในปีที่มีปริมาณน้ำมากมักจะเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณเหล่านี้ซ้ำๆ สภาพพื้นที่ป่าไม้ในเขตอำเภอซ่งชัย มีพื้นที่ป่าที่สำคัญได้แก่ป่าสงวนดงเหล่ากลางอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเหล่ากลาง นอกนั้นเป็นป่าไม้ตามหัวไร่ปลายนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการปลูกสร้างสวนป่าตามที่สาธารณประโยชน์ของอำเภอ ต้นไม้ที่ปลูก ได้แก่ ต้นยูคาลิปตัส กระถินณรงค์ ส่วนสภาพป่าตามหัวไร่ปลายนาต้นไม้ที่พบส่วนใหญ่เป็นต้น ตะบัก ยางนา สะแบงหลวง เป็นต้น

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ

(ที่มา : agri-map., พ.ศ.๒๕๖๙)

ลักษณะสำคัญของดิน เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึกมากมีการระบายน้ำเร็ว พบในพื้นที่ราบหรือค่อนข้างราบตามชายฝั่งทะเล พื้นที่น้ำท่วมถึง ลานตะพักลำน้ำระดับต่ำน้ำแข็ง ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ หรือค่อนข้างต่ำ pH ๔.๕-๕.๕ เป็นกลุ่มดินที่พบมาก รองจากกลุ่มชุดดินที่ ๑๗ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๓๐% ของพื้นที่ตำบล บริเวณที่พบ บ้านโนนแดง หมู่ที่ ๑, ๒ บ้านกุดเขื่อน หมู่ที่ ๓ บ้านหนองหวาย หมู่ที่ ๔ บ้านบ้านวังยาง หมู่ที่ ๕ บ้านท่าเยี่ยม หมู่ที่ ๖ และบ้านสะคำศรีหมู่ที่ ๘ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตร

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ B ได้แก่ ชุดดิน ชุมพวง (Cpg) หุบกระพง (Hg) เขาพลอง (Kpg) สันป่าตอง (Sp) ยางตลาด (Yl)

ลักษณะสำคัญของดิน เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินมีสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีน้ำตาลในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒-๒๐ % และบางแห่งมีความลาดชันประมาณ ๒๐-๓๕ % เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๔.๕-๕.๕ เป็นกลุ่มดินที่ปรากฏกระจายเป็นจุด ๆ ในตำบล บริเวณที่พบ บ้านหนองคล้า หมู่ที่ ๗ บางส่วน ปัจจุบันเป็นที่สาธารณะประโยชน์ของตำบล

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ ได้แก่ ชุดดิน เชียงใหม่ (Cm) ชุมพลบุรี (Chp) ดอนเจดีย์ (Dc) ป่าสัก (Pa) ไทรงาม (Sg) ท่าม่วง (Tm)

ลักษณะสำคัญของดิน เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลาดินมีสีน้ำตาลอ่อนพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณสันดินริมน้ำมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ ๐-๒ % เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินลึกประมาณ ๑ เมตร ในฤดูฝนมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง pH ๕.๐-๗.๐ เป็นกลุ่มชุดดินที่พบปริมาณน้อย ซึ่งจะพบทางด้านทิศใต้ของตำบล เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำนา แต่บางปีจะประสบปัญหาน้ำท่วมระบายน้ำลำบาก

ตำบลโคกสะอาด

กลุ่มชุดดินชุดร้อยเอ็ด เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายดินล่างเป็นดินร่วนเหนียว การระบายน้ำค่อนข้างเลวความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินชุดโคราช เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายดินล่างเป็นดินร่วนเหนียว การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

ตำบลโนนศิลาแลง ดินที่พบในพื้นที่ตำบลโนนศิลาแลง ประกอบด้วย

กลุ่มชุดดินที่ ๖ เนื้อดินเป็นเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทามีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลอด บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็ก มังกานีสปะปนอยู่ ดินกลุ่มนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึกมาก มี การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว พื้นที่น้ำท่วมขัง ระดับน้ำแข็ง ๓๐-๕๐ ซม. ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่ ๒๐ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ถ้าขาดน้ำจะมีคราบเกลือขึ้นปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง -๕.๕

กลุ่มชุดดินที่๒๒ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ถ้าขาดน้ำจะมีคราบเกลือขึ้นปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่๒๕ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ถึงเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง๔.๕-๕.๕

ตำบลเหล่ากลาง

กลุ่มชุดดินที่๖ เนื้อดินเป็นเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทามีจุดปะสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลาด บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็ก มังกานีสปะปนอยู่ ดินกลุ่มนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึกมาก มี การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว พื้นที่น้ำท่วมขัง ระดับน้ำแช่ขัง๓๐-๕๐ ซม ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ ได้แก่ ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินยางตลาด (Yl)

ลักษณะสำคัญของดิน กลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ B เนื้อดินเป็น กลุ่มดินร่วนปนทราย ดินมีสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือสีแดงบางแห่งอาจพบจุดปะสีน้ำตาลในดินชั้นล่างเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังของเนื้อหินหยาบ พบบริเวณค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขาส่วนมากมีความลาดชัน๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์

ตำบลฆ้องชัยพัฒนา

กลุ่มชุดดินที่ ๔ ได้แก่ ชุดดินบางมูลนาก (Ban) ชุดดินบางปะอิน (Bin) ชุดดินชัยนาท (Cn) ชุดดินชุมแสง (Cs) ชุดดินพิมาย (Pm) ชุดดินราชบุรี (Rb) ชุดดินสระบุรี (Sb) ชุดดินสิงห์บุรี (Sin) ชุดดินศรีสงคราม (Ss) ชุดดินท่าพล (Tn) ชุดดินท่าเรือ (Tr) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะสำคัญของดิน กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุยังน้อย ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

กลุ่มชุดดินที่ ๗ ได้แก่ ชุดดินเดิมบาง (Db) ชุดดินน่าน (Na) ชุดดินนครปฐม (Np) ชุดดินผักกาด (Pat) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินท่าตูม (Tt) ชุดดินอุตรดิตถ์ (Utt) และชุดดินระโนด (Ran)

ลักษณะสำคัญของดิน กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ ได้แก่ ชุดดินหล่มสัก (La) ชุดดินแม่สาย (Ms) และชุดดินแม่ทะ (Mta)

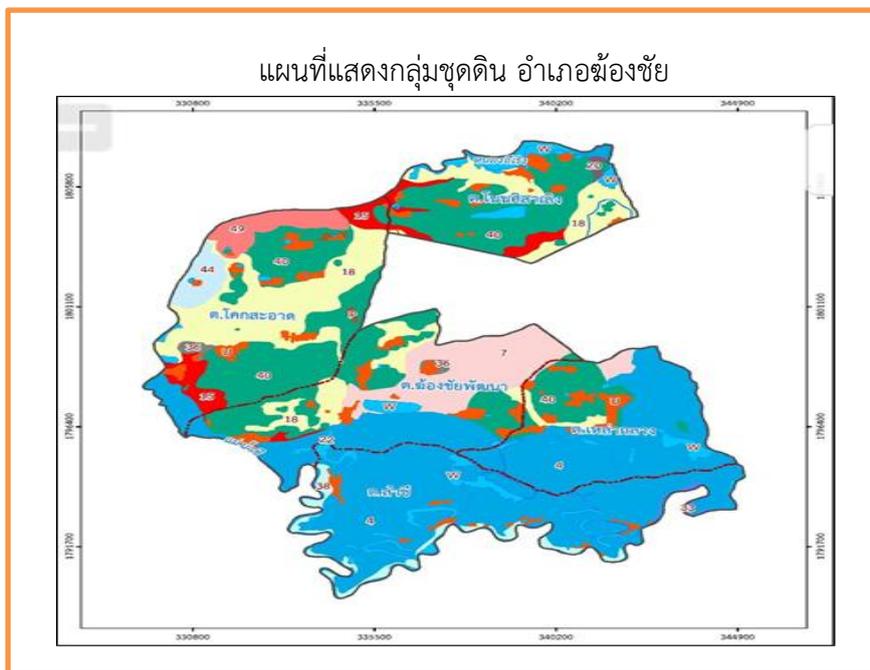
ลักษณะสำคัญของดิน กลุ่มดินทรายแป้งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

กลุ่มชุดดินที่๑๗ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่๒๒ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ถ้าขาดน้ำจะมีคราบเกลือขึ้นปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๔.๕-๕.๕

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ได้แก่ ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะสำคัญของดิน กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๓ องศาเซลเซียสโดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทะเลจีนใต้
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๗ องศาเซลเซียสโดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้ พัดเอาความชื้นจากทะเลอันดามันทำให้เกิดฝนตกชุก
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๒ องศาเซลเซียส กุมภาพันธุ์ โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		✓	✓	✓								
ฤดูฝน					✓	✓	✓	✓	✓			
ฤดูหนาว	✓									✓	✓	✓

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๓๑๑.๔	๓๑๑.๔	๙๙	เมษายน	๓๗	๑๖	๒๖.๕
๒๕๖๕	๑,๖๗๙.๖	๑,๖๗๙.๖	๑๓๐	พฤษภาคม	๓๘	๑๕	๒๖.๕
๒๕๖๖	๑,๕๗๗.๖	๑,๕๗๗.๖	๙๕	กันยายน	๓๘	๑๒	๒๕
๒๕๖๗	๑,๒๐๕.๘	๑,๒๐๕.๘	๑๐๐	กรกฎาคม	๔๐	๑๗	๒๘.๕
๒๕๖๘	๒๕๔	๒๕๔	๙๐	พฤศจิกายน	๓๘	๑๓	๒๕.๕

ที่มา : <https://www.thaiwater.net/weather/rainfall>, พ.ศ.๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอห้องชัย มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

อำเภอห้องชัยมีเส้นทางสายหลักทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๖๗ และมีเส้นทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง และถนนซีเมนต์ มีถนนลูกรังบางช่วงการคมนาคมสะดวกพอสมควร ประชาชนนิยมใช้รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ ส่วนบุคคลเป็นพาหนะเดินทางสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้าน โดยมีทางหลวงชลบทหมายเลข กส ๓๐๔๓ ไปตามพังกันลำน้ำชี จากบ้านท่าแห่ (ตำบลห้องชัยพัฒนา) ถึงบ้านท่าเยี่ยมระยะทาง ๑๕,๐๐๐ เมตร ทางหลวงชลบทหมายเลข ๔๐๒๓ เป็นเส้นทางเชื่อมตำบลธัญญา อำเภอภุมลาลัย กับอำเภอห้องชัยผ่านตำบลเหล่ากลางและตำบลห้องชัยพัฒนา

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้ การเดินทางจากอำเภอห้องชัยเดินทางไปยังจังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๖๗ ไปบรรจบกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๑๔ นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางไปยังจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๓๖๗

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

๑. แม่น้ำชี เป็นแม่น้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ต้นน้ำอยู่จังหวัดชัยภูมิ ไหลผ่านจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ลำน้ำชี เป็นลำน้ำสายสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนหนึ่งของลำน้ำชีไหลผ่าน อำเภอขามเฒ่า ตอนใต้ อำเภอภุมลาลัยอำเภอห้องชัย และอำเภอร่องคำ เป็นระยะทางยาวประมาณ ๔๗ กิโลเมตร ลุ่มน้ำชีครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๓๘๕ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๕.๕ ของเนื้อที่ของจังหวัด โดยลำน้ำชีไหลผ่านอำเภอห้องชัยตามแนวแบ่งเขตอำเภอและจังหวัดมหาสารคามและอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดบริเวณ ตำบลห้องชัยพัฒนาและตำบลลำชีเป็นระยะทาง ๒๙ กิโลเมตร

๒. แหล่งน้ำธรรมชาติอื่นเช่น หนองเลิง เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในตำบลโนนศิลาเลิง มีเนื้อที่ ๑,๖๖๓ ไร่ และในพื้นที่อำเภอห้องชัยมีแหล่งน้ำสาธารณะที่สำคัญดังนี้

ตำบลโนนศิลาเลิง มีแหล่งน้ำ ๔ แหล่ง

ตำบลห้องชัยพัฒนา มีแหล่งน้ำ ๑๒ แห่ง
 ตำบลลำชี มีแหล่งน้ำ ๒๐ แห่ง
 ตำบลเหล่ากลาง มีแหล่งน้ำ ๑๑ แห่ง
 ตำบลโคกสะอาด มีแหล่งน้ำ ๙ แห่ง
 ๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	ประตูระบายน้ำกุดชื้นาค	ลำชี	-	-	-

ที่มา : โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา :, พ.ศ.....

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา :-....., พ.ศ.....-.....

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

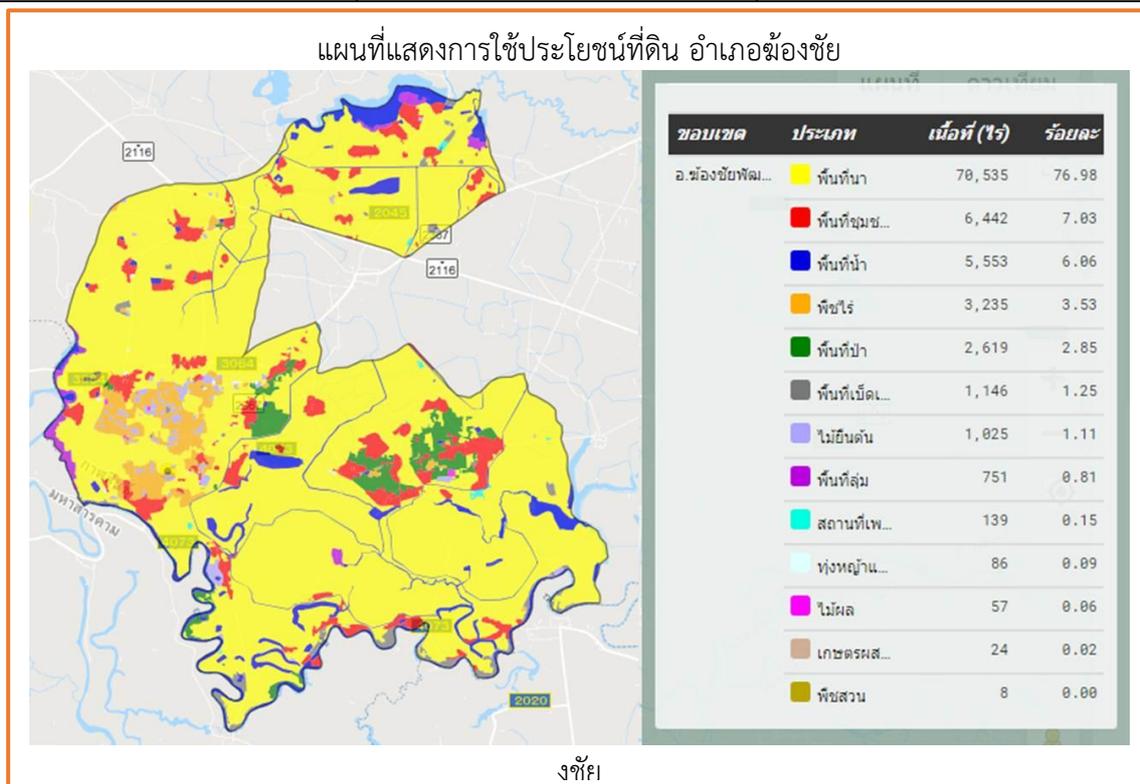
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

ที่มา :-....., พ.ศ.....-.....

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒,๒๙๒.๖๖	๒.๕
พืชไร่	๒,๒๕๐.๑๙	๒.๕๖
ไม้ยืนต้น	๑,๐๕๔.๐๓	๑.๑๕
ไม้ผล	๑๒๗.๑๓	๐.๑๔
พืชสวน	๑๔.๔๕	๐.๐๒
พื้นที่น้ำ	๖๙,๐๒๖.๖๙	๗๕.๓๕
พื้นที่น้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๐๓.๙๓	๐.๑๑
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๑๕๑.๐๙	๐.๑๖
พื้นที่ลุ่ม	-	-
พื้นที่น้ำ	๖,๙๐๒.๑๐	๗.๕๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๗,๙๒๘.๕๕	๘.๖๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอห้วยซ้อย ประชากรมีอาชีพหลักคือ การทำการเกษตรมีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๙๑,๖๑๒.๗๘ไร่ (ร้อยละ๙๐ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๙๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าว (ไร่)	อ้อย โรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่) (ไร่) (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
ห้วยซ้อยพัฒนา	๑๙,๙๘๗.๑๓	๑๙,๙๘๗	-	-	-	-	-	-	๑๙,๙๘๗
เหล่ากลาง	๑๓,๒๔๓.๗๘	๑๓,๒๔๓.๗๘	-	-	-	-	-	-	๑๓,๒๔๓.๗๘
โคกสะอาด	๒๒,๗๗๐.๓๕	๒๒,๗๗๐.๓๕	-	-	-	-	-	-	๒๒,๗๗๐.๓๕
โนนศิลาเลิง	๑๓,๒๔๓.๗๘	๑๓,๒๔๓.๗๘	-	-	-	-	-	-	๑๓,๒๔๓.๗๘
ลำชี	๒๐,๕๖๔.๑๒	๒๐,๕๖๔.๑๒	-	-	-	-	-	-	๒๐,๕๖๔.๑๒
พื้นที่รวม	๙๑,๖๑๒.๗๘	๙๑,๖๑๒.๗๘	-	-	-	-	-	-	๙๑,๖๑๒.๗๘

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยซ้อย, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ห้วยซ้อยพัฒนา	๗๐๓	๖๘๓	-	๑๔๔	๑๓	๒๘,๓๘๖	๗,๘๔๒	-	-
เหล่ากลาง	๔๙๖	๒๗๕	-	๔๔	๘๑	๑๘,๑๙๕	๓๔,๓๙๐	-	-
โคกสะอาด	๖๑๙	๗๙๑	-	๓๔๖	๓๑๙	๒๒,๑๖๙	๑,๔๕๗	-	-
โนนศิลาเลิง	๓๘๓	๓๐๐	-	๑๕๕	๗๑	๑๕,๒๑๘	๒๘,๑๒๔	-	-
ลำชี	๔๐๕	๓๗๕	-	๔๕	๒๓	๑๕,๕๔๗	๒๓,๙๐๓	-	-
รวมทั้งหมด	๒,๖๐๖	๒,๔๒๔	-	๗๓๔	๕๐๗	๙๙,๕๑๕	๙๕,๗๑๖	-	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอห้วยซ้อย,๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ - แห่ง คือ -
- ชื่อโรงงาน - ที่ตั้ง -
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน - แห่ง คือ -

ชื่อโรงงาน - ที่ตั้ง -

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ๑ จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม - ที่ตั้งห้องชัยพัฒนา

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กึ่งทะเล	กึ่งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
ห้องชัยพัฒนา	๕๖	-	-	-	√	-	-
เหล่ากลาง	๑๔	-	-	-	√	-	-
โคกสะอาด	๓	-	-	-	√	-	-
โนนศิลาเลิง	๑๑	-	-	-	√	-	-
ลำชี	๑๓	-	-	-	√	-	-
รวมทั้งหมด	๙๗	-	-	-	√	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอจังหวัดกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือน ทั้งหมด	ครุฑเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ห้องชัยพัฒนา	๒,๐๖๘	๑,๒๙๖	๓,๒๑๔	๓,๓๒๙	๖,๕๔๓
๒	เหล่ากลาง	๑,๑๖๘	๘๔๐	๒,๑๔๘	๒,๑๓๗	๔,๒๘๕
๓	โคกสะอาด	๒,๓๑๘	๑,๔๙๘	๓,๕๑๕	๓,๗๕๘	๗,๒๗๓
๔	โนนศิลาเลิง	๑,๔๑๐	๘๗๗	๒,๒๐๘	๒,๒๑๔	๔,๔๒๒
๕	ลำชี	๑,๐๕๒	๑,๒๒๖	๑,๗๓๐	๑,๗๒๘	๓,๔๕๘
รวม		๘,๐๑๖	๕,๕๓๑	๑๒,๘๑๕	๑๓,๑๖๖	๒๕,๙๘๑

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอห้องชัย พ.ศ.๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๕๖๘	๓๑.๒๔
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๕๗๕	๓๑.๓๘

๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๒๘๗	๒๕.๖๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๑๖	๘.๒๙
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๕๔	๓.๐๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๙	๐.๓๘
รวม	๕,๐๑๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย พ.ศ.๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๔,๘๑๘	๙๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๐๑	๔
รวม	๕,๐๑๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ.๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๕,๑๖๙	๗๖,๙๒๙
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๓๐	๓,๘๙๔
เช่า	๕๒๑	๓,๙๕๗
รวม	๕,๔๙๗	๘๔,๗๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ.๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๕,๐๑๑	-	๓๓๘	-	๕,๓๔๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ.๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน รายได้ในภาคเกษตร พบมากที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๖ รองลงมาได้แก่ เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๔๐,๐๐๐-๔๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ ตามลำดับส่วนรายจ่ายที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง มากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน/ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

**หมายเหตุ รายได้เฉพาะเป็นเงินสด ส่วนที่เก็บไว้ บริโภค ข้าวพันธุ์ และอื่นๆ ไม่ได้นำมา คิดเป็นมูลค่า

รายได้นอกภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายได้เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๖ รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๐๐๐ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ ตามลำดับ และรายได้ที่พบน้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๑๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

รายจ่ายในภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๕ รองลงมาได้แก่รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๕

รายจ่ายนอกภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายจ่ายในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๕ รองลงมาได้แก่รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๑๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๕ และรายจ่ายที่พบน้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครั้วเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐.

๗) สิ้นเชื้อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

หนี้สินเฉลี่ย ๗๓๕,๐๐๐ บาท

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

นับถือศาสนาพุทธ

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งงามปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ชาวอีสานเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ซึ่งงานบุญที่ถือปฏิบัติกันอยู่ เช่น บุญข้าวจี่ บุญพระเวส บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟบุญเบิกบ้าน การทอดเทียนพรรษา บุญข้าวกระยาสาทร บุญกฐิน บุญผ้าป่า เป็นต้น บุญประเพณีที่ชาวบ้านเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ โดย ฮีต ๑๒ คือ ประเพณีที่ประชาชนในภาคอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่าง ๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี

เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำผิด) สังฆาทิเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

เดือนยี่ ทำบุญคูณลาน (คุ่มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคูณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวเล่า (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

เดือนสาม บุญข้าวจี่ เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจี่แล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฝังเทศน์ฉลองข้าวจี่และรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี่ ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่า ขนบแบ่งข้าวจี่เป็นเพียงขนบของทาสที่ต่ำต้อย พระพุทธองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันแบ่งข้าวจี่ต่อหน้าทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำแบ่งข้าวจี่ ทำบุญข้าวจี่ถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

เดือนสี่ บุญพระเวศ(บุญพระเวสสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า ฆะเหวด เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวส ซึ่งหมายถึงพระเวสสันดร การทำบุญฆะเหวด เป็นการทำบุญและ ฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้า บุญพระเวสเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์ มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว อาานิสงส์จะดลบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยมุตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

เดือนห้า บุญสงกรานต์ (บุญสงรับน้ำ) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่าน หรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นปี ใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงรับน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ นอกจากนี้ ชาวบ้านจะทำบุญตัก บาตรก่อบพระเจดีย์ทรายและมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานนานตลอดทั้ง ๓ วัน

เดือนหก บุญบั้งไฟ เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็น การขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการแห่ บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่า เป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถน ให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้ง ไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงาน บุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบ คาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางที่จะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้ เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปิดเป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมา ตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

เดือนแปด บุญเข้าพรรษา การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็น ประจำในวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้ พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการฟังธรรม เทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วง เทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หาก มิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอัน สว่างไสว

เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับ ไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อใส่ ใบตอง เรียกว่า ข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อ ว่าในช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะ วางข้าวประดับดินไว้ พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไป ทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมาทานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

เดือนสิบ บุญข้าวสาก(กระยาสารท) เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมิ การทำสลากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็น การทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก

(ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว)ไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่องลับไปแล้ว มารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ในวันที่ครบกำหนด พระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาปวารณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้านหมดภาระในการทำนาไร้อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแต่พระภิกษุ สามเณร มีการกวนข้าวทิพย์ถวาย รับศีลสวดมนต์ฟังเทศน์และถวายผ้าจ่านำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัด และหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ (ล่องเฮือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย

เดือนสิบสอง บุญกฐิน เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่า มีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทางนั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเปรอะเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผลัดเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้ากฐินได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือน หลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญกฐินมาจวบจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริขารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินจากปูยฝ้ายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครอง ๑๔ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

๑) เมื่อได้ข่าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติ

พี่น้องด้วยกัน

๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ

๓) ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา

๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน

๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมมาก้อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตุงเฮือน

๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน

๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ ฐูปเทียน สมมาผ้า และให้เอาฐูปเทียนถวายพระ

๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสวดมนต์บ้านหรือใส่บาตร

๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ ฐูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไป ถวาย

พระ

๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา

๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)

๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุ รวมถึงสามเณรด้วย

๑๓) ออย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือสามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ความเชื่อ

การถือฤกษ์ยามในการปลูกเรือน ในเดือนยี่ เดือนสี่ เดือนหก เดือนเก้า เดือนสิบสอง ถือเป็นฤกษ์ที่ดีในการปลูกเรือน โดยเฉพาะในเดือนหกและเดือนเก้า

ปลูกต้นไม้มงคล ในภาคอีสานถือว่าต้นไม้เป็นมงคลอย่างหนึ่ง หากปลูกให้ถูกทิศทางจะเกิดความสุขความเจริญ คตินี้ปรากฏในภาคกลางเช่นเดียวกัน ต้นไม้มงคลตามทิศของภาคอีสาน มีดังนี้

ทิศบูรพา - ปลูกกุ่ม ก่าม กระถิน มะพร้าว หมาก พลู

ทิศอาคเนย์ - ปลูกต้นยอ

ทิศทักษิณ - ปลูกมะม่วงมะเฟือง มะไฟ

ทิศหรีดี - ปลูกต้นคูณ สะเดา ขนุน

ทิศปัจฉิม - ปลูกมะขาม มะยม

ทิศพายัพ - ปลูกมะกรูดมะนาว

ทิศอุดร - ปลูกต้นหมากต้น(พุทรา)

ทิศอีสาน - ปลูกดอกกรัก ต้นแพง

ภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปู่ตา เจ้าที่เจ้าทาง ซึ่งถ้ามีการเจ็บป่วยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เกิดจากผีเข้า ผิดผี หรือไม้ก็ลบหลู่เจ้าที่เจ้าทาง จะต้องหาผู้เฒ่าผู้แก่ไปขอขมา เป็นต้น ผีตาแฮก ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีเฝ้าไร่นา เมื่อชาวบ้านเข้าหักร้างถางพง เพื่อแปรสภาพที่ดินไปเป็น ที่นา พวกเขาจะทำพิธีเชิญผีตาแฮกตนหนึ่งมาเป็นผู้เฝ้ารักษาที่นาและข้าวกล้า แต่ละปีเจ้าของนา จะต้องทำพิธีเช่นสังเวยก่อนลงไถนา และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จะต้องแบ่งข้าวสีเกวียน (จำลอง เล็กๆ) ให้แก่ผีตาแฮกด้วย

คะลำ เป็นสิ่งต้องห้ามที่ทำลงไปแล้วไม่ดีไม่งาม เกิดโทษภัย เกิดเสนียดจัญไรแก่ตนและผู้อื่น เช่น

- หลึงยืมเหยี่ยว คะลำ (ห้ามผู้หลึงยืมเหยี่ยว)

- ย่างข้ามพาข้าว คะลำ (ห้ามเดินลัดวงอาหาร)

- นั่งต้นประตุ นั่งต้นขันไต่ นั่งหมอน นั่งกลางผู้เฒ่า คะลำ

- นอนหันหัวไปทางตาเวินตก คะลำ (ห้ามนอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก เพราะทิศตะวันตกเป็น

ทิศที่ให้ผีหรือคนตายนอนหันหัวไป)

- ไทเสือนเดียวกันกินบ่พร้อมกัน ผู้น้อยกินก่อนผู้ใหญ่ เมียกินก่อนผัว คะลำ

- นุ่งห่มผ้าทางกลับ

- ใช้ตีนเขี่ยเสื่อผ้า คะลำ

- ผัวเมียผัดกัน ช่มเหงกัน ต่าป้อยญาติกัน คะลำ

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ห้องชัยพัฒนา	๒	๓๗	๓	๔๔	๒	๓๒	๒๔	๔๖๔	๒	๑,๙๐๕	-	-
โนนศิลาเลิง	๓	๔๖	๔	๕๖	๒	๒๑	๒๑	๒๗๘	๑	๑,๙๖๒	๑	๕๘
ลำชี	๒	๔๒	๓	๕๔	๒	๓๐	๑๖	๓๐๒	-	-	๑	๙๐
โคกสะอาด	๒	๒๓	๒	๒๒	๒	๓๓	๒๔	๓๐๗	๑	๑,๐๔๖	๑	๔๙
เหล่ากลาง	๒	๒๔	๗	๑๒๗	๒	๓๒	๑๓	๒๗๘	-	-	๑	๖๐
รวม	๑๑	๑๗๒	๒๐	๓๐๓	๑๐	๑๔๘	๙๘	๑,๖๕๘	๔	๔,๙๑๓	๔	๒๕๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๕๗
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๓๖
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๗๘
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๖
รวม	๑๗๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้องชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ศูนย์ข้าวบ้านโนนแดง	๑	ลำชี	๕๙
ปลูกผักบ้านโนนแดง	๑	ลำชี	๓๐
ศูนย์สาธิตการตลาด	๓	ลำชี	๓๘
ปลูกพืชเศรษฐกิจลุ่มน้ำชี	๔	ลำชี	๙
ส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ	๖	ลำชี	๑๘
แปรรูปปลาบ้านท่าเยี่ยม	๖	ลำชี	๗
จักสานบ้านท่าเยี่ยม	๖	ลำชี	๗
แปรรูปเปลือกบ้านท่าเยี่ยม	๖	ลำชี	๗

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคกระบือบ้านโนนแดง	๒	ลำชี	๑๐
กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อโนนแดงลำชี	๑	ลำชี	๑๐
บ้านกุดเชือก	๓	ลำชี	๑๑
แม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหวาย	๔	ลำชี	๑๐
นาแปลงใหญ่บ้านโนนแดง	๑	ลำชี	๔๘
พัฒนาผลิตภัณฑ์กอกสามัคคี	๖	ลำชี	๒๕
ทอผ้าห่มบ้านกุดเชือก ม.๓	๓	ลำชี	๑๑
กลุ่มเย็บผ้าโหล ม.๓ ตำบลลำชี	๓	ลำชี	๑๐
วิสาหกิจชุมชนดวงตะวันเพาะเห็ด	๖	โนนศิลาเลิง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านพัฒนาบ้านสว่างหมู่๙	๙	โนนศิลาเลิง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าวหอมมะลิและ ปลูกผักปลอดสาร	๗	โนนศิลาเลิง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีบ้านวังเดือนห้า	๔	โนนศิลาเลิง	๑๕
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์โนนศิลาเลิง ม.๗	๗	โนนศิลาเลิง	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อบ้านสว่าง	๙	โนนศิลาเลิง	๑๓
วิสาหกิจชุมชนฟ้าใสเพาะเห็ด	๖	โนนศิลาเลิง	๗
วิสาหกิจชุมชนทอเสื่อกจกสานแม่บ้านหนองคู	๕	โนนศิลาเลิง	๑๖
วิสาหกิจชุมชนดาวเรืองฟาร์มเห็ด	๑	โนนศิลาเลิง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงเป็ดไข่บ้านโนนศิลาเลิง	๑	โนนศิลาเลิง	๑๙
วิสาหกิจชุมชนโคขุนหนองคู	๕	โนนศิลาเลิง	๙
วิสาหกิจชุมชนปลูกฝรั่งตำบลโนนศิลาเลิง รุ่น๑	๗	โนนศิลาเลิง	๕๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคขุนบ้านโนนศิลาเลิง	๗	โนนศิลาเลิง	๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานรวมใจโนนศิลา เลิง	๑	โนนศิลาเลิง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารเลิงไก่ โถก	๗	โนนศิลาเลิง	๓๕
วิสาหกิจชุมชนโคขุนดอนบ้านเก่า	๗	โนนศิลาเลิง	๙
วิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจชุมชนคนรักสมุนไพร	๓	โนนศิลาเลิง	๙
วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรบารมีถาวร	๗	โนนศิลาเลิง	๓๕

วิสาหกิจชุมชนทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	๗	โนนศิลาเลิง	๘
วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวพระราชทาน(ถาวร จิตตถาวโร)	๗	โนนศิลาเลิง	๑๓
วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวคุณภาพดีตำบลโนนศิลาเลิง	๑	โนนศิลาเลิง	๗
วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดพลาสติก	๓	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน (กระติ๊บข้าวเอ็นพลาสติก)	๔	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโค-กระบือบ้านสามหนอง	๔	โคกสะอาด	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อตำบลโคกสะอาด	๑๑	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อตำบลโคกสะอาด	๒	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์โคเนื้อดอนข่า	๖	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านโนนชัย	๑	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านสะอาด	๒	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อบ้านน้อยหมู่ที่๗	๗	โคกสะอาด	๑๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคขุนตำบลโคกสะอาด	๑๐	โคกสะอาด	๙
วิสาหกิจชุมชนธนาโชติสมุนไพรรไทย	๓	โคกสะอาด	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคกระบือบ้านหนองบัว หมู่๓	๓	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านน้อยหนองดง	๗	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	๓	โคกสะอาด	๕๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กระบือหนองบัวหมู่ ๓	๓	โคกสะอาด	๑๒
วิสาหกิจชุมชนพืชผักปลอดภัยโนนชัยปิ่นสุข	๑	โคกสะอาด	๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรโคขุนหนองบัว	๓	โคกสะอาด	๒๑
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรตามภูมิปัญญาไทยกาฬสินธุ์	๑๒	โคกสะอาด	๑๕
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรบ้านดอนข่า	๖	โคกสะอาด	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดฟางเศรษฐกิจและ	๕	โคกสะอาด	๗

ปลูกผักปลอดภัย บ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ที่๕			
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชสมุนไพรไทยบ้านสะอาด หมู่ ๒	๒	โคกสะอาด	๙
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์บ้านหนองบัว	๑๑	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนพืชผักปลอดภัย ๓ ไบบุญ	๑๑	โคกสะอาด	๑๐
วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ม.๖	๖	โคกสะอาด	๒๙
วิสาหกิจชุมชนกระเช้าถวัลย์โนนเขวา	๕	ห้องชัยพัฒนา	๑๙
วิสาหกิจชุมชนเกษตรไฮโดร๔๘	๕	ห้องชัยพัฒนา	๒๓
วิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยสารพิษกุดห้องชัย	๘	ห้องชัยพัฒนา	๑๙
วิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์โนนเขวา ม.๔	๔	ห้องชัยพัฒนา	๑๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรห้องชัยพัฒนา	๘	ห้องชัยพัฒนา	๑๖
วิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพดอนแคน	๒	ห้องชัยพัฒนา	๑๗
วิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัยบึงขยอง	๙	ห้องชัยพัฒนา	๒๐
วิสาหกิจชุมชนนางเล็ดขนมทิพย์	๒	ห้องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนคนไม้	๗	ห้องชัยพัฒนา	๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าห้องชัย	๓	ห้องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนปิ่นบุญ	๒	ห้องชัยพัฒนา	๓๕
วิสาหกิจชุมชนโคเนื้อบ้านเหล่าแดง	๗	ห้องชัยพัฒนา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพันธุ์โคเนื้อไทยเหล่าแดง	๗	ห้องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนเสือกกและแปรรูปสิ่งทอห้องชัย	๘	ห้องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยห้องชัยพัฒนา	๘	ห้องชัยพัฒนา	๔๘
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรแผนโบราณห้องชัย	๘	ห้องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนโคขุนชุมชนท่าแห่	๑	ห้องชัยพัฒนา	๑๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสวนบึงโดน	๖	ห้องชัยพัฒนา	๓๐
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ผักปลอดภัยอำเภอห้องชัย	๒	ห้องชัยพัฒนา	๔๙
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชเศรษฐกิจและพืชสมุนไพรบ้านกุดห้องชัย	๘	ห้องชัยพัฒนา	๒๖

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลฮ่องชัยพัฒนา	๘	ฮ่องชัยพัฒนา	๓๓
วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคบ้านโนนเขวา	๔	ฮ่องชัยพัฒนา	๒๔
วิสาหกิจชุมชนคล้องใจ	๘	ฮ่องชัยพัฒนา	๒๗
วิสาหกิจชุมชนที่ ๑	๗	ฮ่องชัยพัฒนา	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวโนนเปลือย	๕	เหล่ากลาง	๒๐
วิสาหกิจชุมชนผ้าทอมือเกลือเต่าโนนทัน๔๙	๘	เหล่ากลาง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนสตรีทอผ้าลายขัดพื้นฐานหัวโนนเปลือย	๕	เหล่ากลาง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดมะตุมใหญ่	๒	เหล่ากลาง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ	๔	เหล่ากลาง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนทอฝืนผูกพันปันสุข	๗	เหล่ากลาง	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโครวมใจคุยโพธิ์-วังยาง	๓	เหล่ากลาง	๑๗
วิสาหกิจชุมชนบ้านหัวหนอง	๗	เหล่ากลาง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนเกษตรเสรีวิถีชุมชนคนเหล่ากลาง	๒	เหล่ากลาง	๖๒
วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์	๓	เหล่ากลาง	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคขุนบ้านหัวโนนเปลือยรวมพลังสามัคคี	๕	เหล่ากลาง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนปลูกฝรั่งตำบลเหล่ากลาง รุ่น ๑	๘	เหล่ากลาง	๔๓
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลเหล่ากลาง	๗	เหล่ากลาง	๕๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฮ่องชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวังยางวิทยาคาร	๕	ลำชี	๒๐
กลุ่มยุวเกษตรกรวิถีพอเพียง	๑๐	ฮ่องชัยพัฒนา	๑๖
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเหล่ากลางวิทยาคม	๗	เหล่ากลาง	๑๙
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม	๗	โนนศิลาเลิง	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา	๑๒	โคกสะอาด	๒๑

กลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนห้องชัยวิทยาคม	๑๑	ห้องชัยพัฒนา	๑๖
กลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนโนนแดงราษฎร์ ประสิทธิ์	๒	ลำชี	๑๐
กลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์	๑	โคกสะอาด	๑๒
กลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนเหล่ากลางร่วมวงศ์ วิทยา	๘	เหล่ากลาง	๑๓
กลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนโนนศิลาสว่างวิทย	๑	โนนศิลาเลิง	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักปลอดภัย ห้องชัยพัฒนา	๘	ห้องชัยพัฒนา	๒๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรนาแปลงใหญ่บ้าน โนนแดง	๑	ลำชี	๒๔
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรทอผ้าไหมพรม	๘	เหล่ากลาง	๑๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรเลี้ยงโค- กระบือบ้านสามหนอง	๔	โคกสะอาด	๑๓
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเลี้ยงเป็ดไข่นบ้านโนน ศิลาเลิง	๑	โนนศิลาเลิง	๑๔
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวบ้านโนน แดง	๑	ลำชี	๑๘
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรโคขุนบ้านหัวโนน เปลือยรวมพลังสามัคคี	๕	เหล่ากลาง	๑๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวนบึงโดน	๖	ห้องชัยพัฒนา	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรพืชผักปลอดภัย ๓ ใบบุญ	๑	โนนศิลาเลิง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวนเกษตรบารมี ถาวร	๗	โนนศิลาเลิง	๑๘
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผักปลอดภัยเกษตร วัยทอง	๔	โนนศิลาเลิง	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหนอง	๗	เหล่ากลาง	๑๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพัฒนาผลิตภัณฑ์กสามัคคี	๖	ลำชี	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานบ้านท่าเยี่ยม	๖	ลำชี	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหวาย	๔	ลำชี	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บผ้าห้องชัย	๓	ห้องชัยพัฒนา	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสาน (กระติบข้าวเอ็น พลาสติก)	๔	โคกสะอาด	๑๖

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าไหมบ้านหัวโนนเปลือย	๕	เหล่ากลาง	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผ้าทอมือเกล็ดเต่าโนนทัน ๔๙	๘	เหล่ากลาง	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสตรีทอผ้าลายขัดพื้นฐานหัวโนนเปลือย	๕	เหล่ากลาง	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอเสื่อบ้านสว่าง	๙	โนนศิลาเลิง	๑๘
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอเสื่อกกจักสานแม่บ้านหนองคู	๕	โนนศิลาเลิง	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านพัฒนาบ้านสว่างหมู่ ๙	๙	โนนศิลาเลิง	๑๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ	๔	เหล่ากลาง	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนผ้าทอมือเกล็ดเต่าโนนทัน	๘	เหล่ากลาง	๒๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลูกผักบ้านโนนแดง	๑	ลำชี	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	๗	โนนศิลาเลิง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผักปลอดภัยบึงขยอง	๙	ห้องชัยพัฒนา	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพืชผักปลอดภัยโนนชัยป็นสุข	๑	โคกสะอาด	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรการแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์	๓	เหล่ากลาง	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคล้องใจ	๘	ห้องชัยพัฒนา	๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรห้องชัยจำกัด	๑๑	ห้องชัยพัฒนา	๑,๘๕๐
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนตำบลโคกสะอาดจำกัด	๓	โคกสะอาด	๑,๐๔๖
สหกรณ์การเกษตรคล้องใจจำกัด	๓	ห้องชัยพัฒนา	๕๕
สหกรณ์การเกษตรถาวรพัฒนาภาพสินธุ์จำกัด	๗	โนนศิลาเลิง	๑,๙๖๒
กลุ่มเกษตรกรทำนาโนนศิลาเลิง	๗	โนนศิลาเลิง	๕๘
กลุ่มเกษตรกรทำนาเหล่ากลาง	๗	เหล่ากลาง	๖๐

กลุ่มเกษตรกรทำนาลำชี	๕	ลำชี	๙๐
กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกสะอาด	๑๐	โคกสะอาด	๔๙

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์,พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
เมืองชัยพัฒนา	-	๗	๑	๑	๑	-	๑	-	-
โนนศิลาเลิง	-	๒	๑	๑	๑	-	-	-	-
ลำชี	-	๓	๑	๑	๑	-	-	-	-
โคกสะอาด	-	๔	๑	๑	๑	-	-	-	-
เหล่ากลาง	๑	๖	๑	๑	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๒๒	๕	๕	๕	-	๑	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
เมืองชัยพัฒนา	-	๑	๑	๑	๑	๑๑	-	-	-
โนนศิลาเลิง	-	๑	๑	๑	๑	๙	-	-	-
ลำชี	-	๑	๑	๑	๑	๘	-	-	-
โคกสะอาด	-	๑	๑	๑	๑	๑๒	-	-	-
เหล่ากลาง	-	๑	๑	๑	๑	๘	-	๑	-
รวม	-	๕	๕	๕	๕	๔๘	-	๑	-

หมายเหตุ : อาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองชัย มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๖ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
เมืองชัยพัฒนา	๑	การปลูกผักอินทรีย์
โนนศิลาเลิง	๑	การจัดการศัตรูพืช
ลำชี	๒	ด้านการผลิตผักอินทรีย์ การบริหารจัดการตลาดข้าว
โคกสะอาด	๑	การเพาะเห็ด
เหล่ากลาง	๑	การปลูกข้าวอินทรีย์
รวม	๖	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	เมืองชัยพัฒนา
๒	สวนป่านบุญ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	เมืองชัยพัฒนา
๓	กลุ่มผลิตพันธุ์ข้าว	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๒	เหล่ากลาง
๔	ศูนย์เรียนรู้ชุมชน	ศูนย์ประชาชนชาวบ้าน	๖	ลำชี
๕	กลุ่มผลิตข้าวตำบลลำชี	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	ลำชี
๖	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลเหล่ากลาง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๗	เหล่ากลาง
๗	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเหล่ากลาง	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๗	เหล่ากลาง
๘	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโคกสะอาด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๑	โคกสะอาด
๙	กลุ่มเกษตรกรบ้านกุดซ้อง	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรฐาน	๘	เมืองชัยพัฒนา

		การผลิตทางการเกษตร		
๑๐	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๘	ห้องชัยพัฒนา
๑๑	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๘	เหล่ากลาง
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๘	ห้องชัยพัฒนา
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๒	ลำชี
๑๔	ศูนย์เรียนรู้ไม้ผลฯ "สวนบ้านผม"	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๗	เหล่ากลาง
๑๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๗	โนนศิลาเลิง
๑๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลห้องชัย พัฒนา	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๘	ห้องชัยพัฒนา
๑๗	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๘	ห้องชัยพัฒนา
๑๘	สวนกลางดง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๗	เหล่ากลาง
๑๙	เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๑๒	โคกสะอาด
๒๐	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านโคก ประสิทธิ์	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	โคกสะอาด
๒๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	โคกสะอาด
๒๒	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืช ศพก. ตำบลโนน ศิลาเลิง	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๗	โนนศิลาเลิง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๖ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกุุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	เหล่ากลาง	แปลงใหญ่ข้าว ม. ๗ ต.เหล่า กลาง อ.ห้วยชัย	ข้าว	๔๙	๔๖๗
๒	โคกสะอาด	แปลงใหญ่ข้าว ม.๖ ต.โคก สะอาด อ.ห้วยชัย	ข้าว	๓๑	๔๐๘.๒๕
๓	ลำชี	แปลงใหญ่ข้าว ม.๑ ต.ลำชี อ.ห้วยชัย	ข้าว	๑๑๗	๑๖๒๓.๗๕
๔	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ผักปลอดภัย อำเภอห้วยชัย	ผัก/สมุนไพร	๓๕	๑๕๖.๗๕
๕	โนนศิลาเลิง	แปลงใหญ่ผักปลอดภัยตำบล โนนศิลาเลิง	ผัก/สมุนไพร	๑๒๕	๕๖๓.๗๕
๖	เหล่ากลาง	แปลงใหญ่ผักปลอดภัยตำบล เหล่ากลาง	ผัก/สมุนไพร	๖๑	๓๙๗.๕
๗	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ผักปลอดภัยสวน บึงโดน	ผัก/สมุนไพร	๕๙	๒๒๓.๒๕
๘	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ผักปลอดภัยห้วย ชัยพัฒนา	ผัก/สมุนไพร	๔๔	๒๔๐.๕
๙	ห้วยชัยพัฒนา	กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ ห้วยชัย	ข้าว	๔๕	๔๓๙.๒๕
๑๐	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ถั่วลิสงคสองใจ ตำบลห้วยชัยพัฒนา อำเภอ ห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	พืชไร่	๔๗	๓๔๖.๒๕
๑๑	เหล่ากลาง	แปลงใหญ่ถั่วลิสงตำบลเหล่า กลาง อำเภอห้วยชัย จังหวัด กาฬสินธุ์	พืชไร่	๓๔	๓๕๙.๒๕
๑๒	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ชันโรงอำเภอห้วย ชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	แมลงเศรษฐกิจ	๔๕	๒๒๕
๑๓	ห้วยชัยพัฒนา	แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอห้วยชัย จังหวัด กาฬสินธุ์	ไม้ดอกไม้ประดับ	๔๖	๒๓๙.๗๕
๑๔	ลำชี	แปลงใหญ่ผักปลอดภัยตำบล ลำชี อำเภอห้วยชัย จังหวัด กาฬสินธุ์	ผัก/สมุนไพร	๔๑	๑๙๘.๗๕

๑๕	โคกสะอาด	แปลงใหญ่ผักตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	ผัก/สมุนไพร	๔๙	๑๑๔.๒๕
๑๖	เหล่ากลาง	แปลงใหญ่เห็ดคลั่งใจเหล่ากลาง ตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	ผัก/สมุนไพร	๓๕	๒๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน [✓]ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [✓] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ แม่น้ำ หนอง บึง

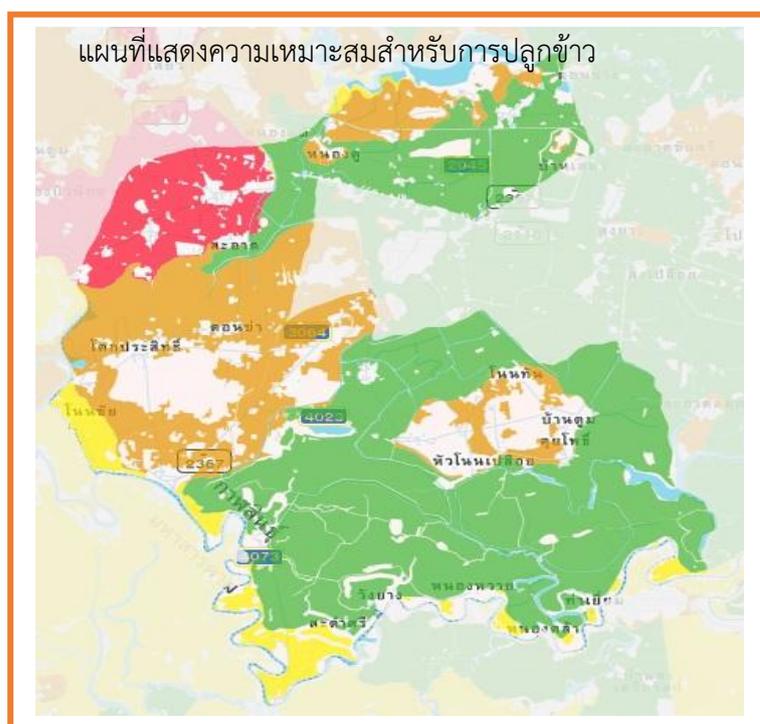
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
รวมอำเภอหนองชัย	๔๑,๖๕๕.๖๙	๓,๘๘๗.๑๒	๑๗,๑๐๕.๔๔	๕,๕๘๗.๑๒	๖๘,๒๓๕.๓๖
หนองชัยพัฒนา	๙,๑๘๙.๓๗	๕๑๙.๓๘	๔,๗๐๘.๗๖	-	๑๔,๔๑๗.๕๑
โนนศิลาเลิง	๗,๐๙๔.๘๓	๒๓๖.๔๗	๒,๓๕๗.๔๑	-	๙,๖๘๘.๗๑
ลำชี	๑๓,๒๙๕	๒,๑๘๘.๙๒	-	-	๑๕,๔๘๓.๙๒
โคกสะอาด	๑,๙๗๒.๒๙	๙๔๒.๓๕	๘,๖๘๖.๗๓	๕,๕๘๗.๑๒	๑๗,๑๘๘.๔๙
เหล่ากลาง	๑๐,๑๐๔.๒๐	๑,๓๕๒.๕๔	-	-	๑๑,๔๕๖.๗๔

ที่มา: Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙

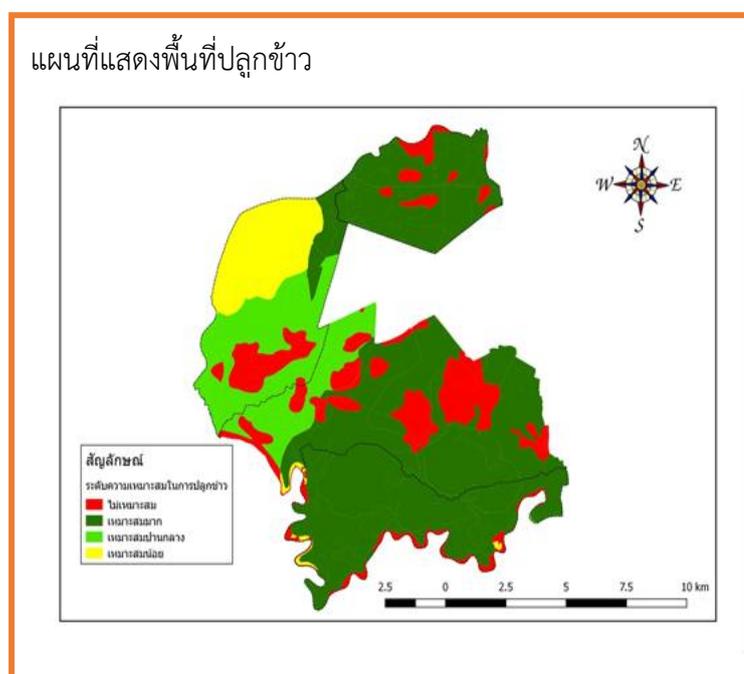
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว
(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ห้องชัยพัฒนา	๑,๒๙๖	๑๒,๙๐๙.๐๔	๑๒,๔๖๔	๔,๙๘๕,๖๐๐	๔๐๐
โนนศิลาเลิง	๘๗๗	๗,๐๓๐.๗๘	๖,๘๑๐	๒,๗๒๔,๐๐๐	๔๐๐
ลำชี	๑,๒๒๖	๑๔,๖๑๐.๒๗	๑๔,๑๑๘	๕,๖๔๗,๒๐๐	๔๐๐
โคกสะอาด	๑,๔๙๘	๑๔,๗๔๙.๕๑	๑๓,๙๘๖	๕,๕๙๔,๔๐๐	๔๐๐
เหล่ากลาง	๘๔๐	๘,๙๑๗.๗๒	๘,๙๑๗	๓,๕๖๖,๘๐๐	๔๐๐
รวม	๕,๕๓๑	๕๘,๒๑๗.๓๑	๕๖,๒๙๕	๒๒,๕๑๘,๐๐๐	๔๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว(พื้นที่ปลูกจริง)

(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
รวมอำเภอห้องชัย	-	๑๖.๐๓	-	-	๑๖.๐๓
ห้องชัยพัฒนา	-	-	-	-	-
โนนศิลาเลิง	-	-	-	-	-
ลำชี	-	-	-	-	-

โคกสะอาด	-	๑๖.๐๓	-	-	๑๖.๐๓
เหล่ากลาง	-	-	-	-	

ที่มา: Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง.ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองชัย

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์สะอาด
- ๒) การเตรียมดิน ใช้รถไถเตรียมดิน
- ๓) การปลูก ใช้วิธีปักดำและหว่าน
- ๔) ระบบการให้น้ำ มีการใช้ระบบน้ำหยด สปริงเกอร์
- ๕) การดูแลรักษา มีการทำความสะอาดเครื่องจักรหลังทำการเกษตรเสร็จ
- ๖) การใส่ปุ๋ย มีการตรวจวิเคราะห์ดินแล้วใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๗) การเก็บเกี่ยว ใช้รถเกี่ยวข้าว
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการไถกลบตอซัง
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูมีการใช้ชีวภัณฑ์ ใช้ตัวห้ำตัวเบียน

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอโขงชัย มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	△			▽	△						▽	

สัญลักษณ์ <-----> ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 <-----> ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต (ปรับเปลี่ยนตารางได้ตามความเหมาะสม)

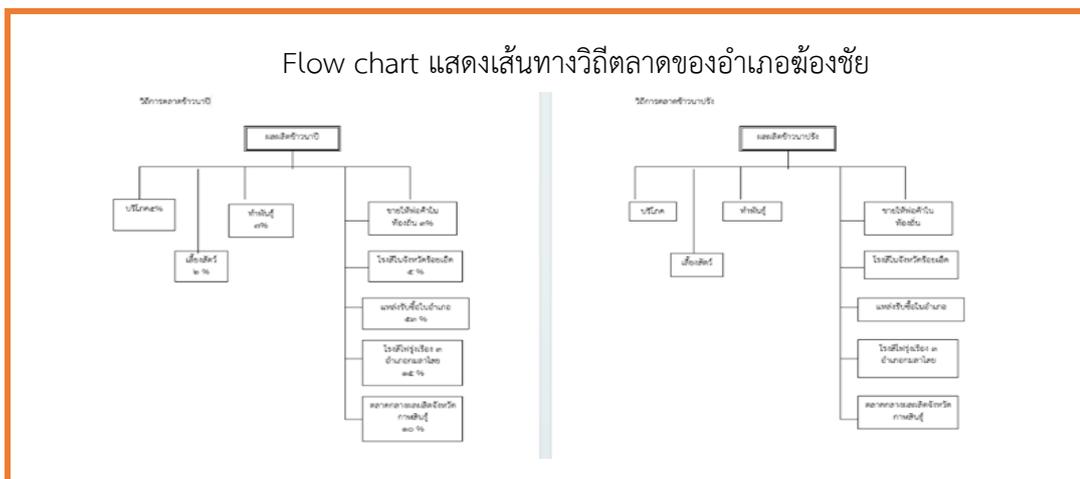
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๙

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	นาปี	นาปรัง				
ไถตะ	๓๕๐	๓๕๐	-	-	-	-
ไถแปร/บ่มดิน	๔๐๐	๔๐๐	-	-	-	-
พันธุ์ข้าว	๖๙๐	๕๘๐	-	-	-	-
ค่าหว่าน	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-	-
ยากุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๑๓๐	๑๓๐	-	-	-	-
ปุ๋ย	๑,๒๐๓	๑,๖๙๕	-	-	-	-
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๓๐๐	๓๐๐	-	-	-	-
ค่าสูบน้ำ	๓๐๐	๕๐๐	-	-	-	-
เก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	-	-	-	-
ค่าขนส่ง	๓๐๐	๕๐๐	-	-	-	--
รวม	๔,๒๗๓	๕,๐๕๕	-	-	-	-

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอโขงชัย พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิถีการตลาดข้าวอำเภอ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๓ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลลำชี จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบล เมืองชัยพัฒนา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบล เมืองชัยพัฒนา จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๕,๐๕๐ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๕ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๗	เหล่ากลาง	ข้าว	การตรวจวิเคราะห์ดิน
๒	๑	ลำชี	ข้าว	การทำปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓	๒	เมืองชัยพัฒนา	พืชผัก	เกษตรอินทรีย์
๔	๗	โนนศิลาเลิง	พืชผักข้าวโพด	การจัดการศัตรูพืช
๕	๕	โคกสะอาด	เห็ดฟาง	การเพาะเห็ดฟาง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัย, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศพก.อำเภอเมืองชัย
แปลงใหญ่	๓	แปลงใหญ่ข้าวตำบลลำชี แปลงใหญ่ข้าวตำบลเหล่ากลาง แปลงใหญ่ข้าวตำบลโคกสะอาด
วิสาหกิจชุมชน	๓	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลลำชี วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลเหล่ากลาง วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลโคกสะอาด

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอหนองชัย

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรปลูกข้าวเป็นหลัก - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ - ใช้สารเคมีร่วมกับชีวภัณฑ์ - เสี่ยงภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) 	<ul style="list-style-type: none"> - จำหน่ายข้าวเปลือกให้พ่อค้าคนกลาง - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ - การแปรรูปน้อย - โรงสี พ่อค้าคนกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> - จำหน่ายข้าวเปลือกให้พ่อค้าคนกลางและโรงสี - ยังไม่มีแบรนด์สินค้า - ไม่มีจุดรวบรวมสินค้า
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนการผลิตสูง - ผลผลิตต่อไร่ไม่สม่ำเสมอ - ภัยธรรมชาติ(น้ำท่วม) - ระยะทางในการขนส่งสินค้า ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - ความขึ้นเกินถูกกดราคาซื้อในราคาที่ถูกลง - ขาดการเพิ่มมูลค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดการรับรองมาตรฐาน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสินค้า - ไม่มีอำนาจต่อรองราคา - บรรจุภัณฑ์ไม่โดดเด่น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้แอปพยากรณ์อากาศ - ส่งเสริม GAP /เกษตรอินทรีย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งจุดรวบรวมสินค้าภายในตำบล - พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง -แปรรูปเป็นข้าวสาร ข้าวกล้องบรรจุถุง 	<ul style="list-style-type: none"> --ขอรับการรับรองมาตรฐาน - สร้างแบรนด์สินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้น่าสนใจ - เพิ่มมูลค่าข้าว
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง - ขาดแรงงานวัยทำงาน - ยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยี 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการกลุ่มยังพึ่งพาผู้นำ - การความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพกลุ่ม - การดำเนินงานกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มไม่เข้มแข็ง - ขาดเกษตรกรคนรุ่นใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดแรงจูงใจในการรวมกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเทคโนโลยีในช่องทางการจำหน่าย

		- ขาดทักษะเทคโนโลยี	- ขาดทักษะการจัดการกลุ่ม	- ขาดความรู้ด้านการตลาด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- พัฒนา Smart Farmer/Young Smart Farmer - อบรมด้านการตลาด / เทคโนโลยี	- พัฒนาคณะกรรมการกลุ่ม - สร้างแรงจูงใจในการรวมกลุ่ม	- อบรมด้านการตลาด/การใช้เทคโนโลยีเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้า TikTok Facebook Line
มิตสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ - บางรายขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP - คุณภาพข้าวขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ	- ส่วนใหญ่จำหน่ายเป็นข้าวเปลือก - บรรจุภัณฑ์ยังไม่เป็นที่น่าสนใจ /ไม่มีเอกลักษณ์	- จำหน่ายข้าวให้โรงสี - ไม่มีการเพิ่มมูลค่า
	ปัญหา Pain point	- ขาดการแปรรูปสินค้า - ขาดการรับรองมาตรฐาน GAP - คุณภาพข้าวไม่สม่ำเสมอ	- ไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม - ไม่สามารถควบคุมคุณภาพข้าวหลังสีข้าวได้	- ขาดความแตกต่างจากข้าวที่อื่น - ผู้บริโภคไม่รู้จึกแหล่งที่มา
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ส่งเสริมการขอรับมาตรฐาน GAP - ส่งเสริมด้านการขายตลาด - ควบคุมคุณภาพตั้งแต่กระบวนการผลิต	- แปรรูปข้าวสาร ข้าวกล้อง - ทำคิวอาร์โค้ด แสดงแหล่งผลิตสินค้า - มีการตรวจสอบคุณภาพข้าวอย่างสม่ำเสมอ	- สร้างเรื่องราวของสินค้าที่น่าสนใจ - สามารถรู้แหล่งที่มาของสินค้าได้

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาความสามารถในด้านการจัดการและพัฒนาการรวมตัวในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งหวังให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง
๔. หลักการและเหตุผล	เพื่อเพิ่มช่องทางและหามาตรการในการสนับสนุนด้านงบประมาณและประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาสู่จุดหมายที่ตั้งเป้าหมายโดยเร็วต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. ส่งเสริมความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนโดยการอบรมถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความรู้และแนวคิด สามารถพัฒนากิจการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน</p> <p>๒. สนับสนุนงบประมาณ (งบอุดหนุน) เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน</p> <p>๓. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก โดยการปลูกฝังคุณธรรม/จริยธรรม ในการดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	วิสาหกิจชุมชนในอำเภอห้วยซ้อ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	วิสาหกิจชุมชนในอำเภอห้วยซ้อ
๘. กิจกรรมหลัก	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมให้ความรู้คณะกรรมการกลุ่ม - จัดทัศนศึกษาดูงาน - สนับสนุนปัจจัย อุปกรณ์การผลิต - พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่ม
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยซ้อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้วยซ้อ จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๕๐๐,๐๐๐ บาท

๑๒. ผลผลิต (Output)	- วิสาหกิจชุมชน ในอำเภอห้องชัยได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สูงขึ้น - ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน มีความรู้และทักษะประสบการณ์ เกิดแนวคิดสามารถพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมั่นคง - วิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือปัจจัยการผลิต

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าว
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาศักยภาพการผลิตข้าว
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาความสามารถในด้านการจัดการและพัฒนาการผลิตข้าว ให้มีความประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
๔. หลักการและเหตุผล	<p>อำเภอห้องชัยมีพื้นที่ปลูกข้าวชาวดอกมะลิกว่าร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ทำนาปี ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เหมาะสมมีระบบน้ำชลประทานลำปาวและแหล่งน้ำธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการปลูกข้าวตลอดจนเกษตรกรมีความชำนาญในการปลูกข้าวแต่การทำนาของเกษตรกรมักประสบปัญหา โรคแมลง ศัตรูพืช ระบาดทำให้ผลผลิตของเกษตรกรต่ำ คุณภาพข้าวไม่ดี มีข้าวปนและมีสารเคมีตกค้างในผลผลิต ส่งผลกระทบต่อราคาทำให้ราคาตกต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาปัจจัยการผลิตราคาแพง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรสูงตามไปด้วย</p> <p>การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหการผลิตข้าว ทั้งนี้เพราะเกษตรกรได้ค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง นอกจากการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตข้าวแล้ว ยังเป็นการปรับปรุงคุณภาพข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษตกค้างทำให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายข้าวได้ในราคา ยุติธรรมและเป็นการลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น รวมทั้งลดปัญหามลภาวะรักษาสภาพแวดล้อม และความสมดุลทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรให้ยั่งยืนต่อไป</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>๒. เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้</p> <p>๓. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตให้ได้คุณภาพและปลอดภัยจากสารพิษ</p> <p>๔. เพื่อลดต้นทุนในการผลิตข้าว</p>

๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรในพื้นที่อำเภอโขงชัยภูมิผลิตข้าวที่ดีขึ้น
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่การเกษตรในอำเภอโขงชัย
๘. กิจกรรมหลัก	- อบรมให้ความรู้ - สนับสนุนปัจจัย อุปกรณ์การผลิต - พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่ม
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอโขงชัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโขงชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	- การผลิตข้าวของเกษตรกรมีมาตรฐานปลอดภัย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องเหมาะสม ๒. เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีที่ได้รับไปปฏิบัติในไร่นาของตนเองทำให้เกิดผลดีต่อคุณภาพผลผลิตและสุขภาพร่างกายของเกษตรกรเอง ๓. ผลิตข้าวต่อไร่สูงขึ้น ๖๐๐ กก./ไร่

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเพิ่มศักยภาพ การพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชน	- งบประมาณสนับสนุน ๕๐๐,๐๐๐ บาท - ค่าอาหาร - ค่าวิทยากร - ค่าจ้างเหมารถยนต์ ทัศนศึกษา - คณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชน	- อบรมให้ความรู้ คณะกรรมการกลุ่ม - จัดทัศนศึกษาดูงาน - สนับสนุนปัจจัย อุปกรณ์ การผลิต - พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้ มาตรฐานและสร้าง มูลค่าเพิ่ม	- คณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชน มีความรู้ และทักษะประสบการณ์ เกิดแนวคิดสามารถ พัฒนากิจการวิสาหกิจ ชุมชนได้อย่างมั่นคง - วิสาหกิจชุมชนได้รับการ สนับสนุน งบประมาณเพื่อจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์หรือปัจจัย การผลิต			- กรมส่งเสริม การเกษตร - บงคกร ปกครองส่วน ท้องถิ่น - สำนักงาน พัฒนาชุมชน อำเภอเมืองชัย - บจจหวัด กาฬสินธุ์	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙
โครงการเพิ่มศักยภาพ การผลิตข้าว	- งบประมาณสนับสนุน ๕๐๐,๐๐๐ บาท - ค่าอาหาร - ค่าวิทยากร - ค่าจ้างเหมา รถยนต์ทัศนศึกษา	- อบรมให้ความรู้ - สนับสนุนปัจจัย อุปกรณ์ การผลิต - พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้ มาตรฐานและสร้าง มูลค่าเพิ่ม	การผลิตข้าวของ เกษตรกรมีมาตรฐาน ปลอดภัย			- กรมส่งเสริม การเกษตร - บงคกร ปกครองส่วน ท้องถิ่น - สำนักงาน พัฒนาชุมชน อำเภอเมืองชัย - บจจหวัด กาฬสินธุ์	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง.๒๕๖๙. ฝ่ายทะเบียนและบัตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์.จำนวนประชากรในอำเภอห้องชัย.

กระทรวงมหาดไทย.

กรมการพัฒนาชุมชน.๒๕๕๙. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์.ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙.

กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงคมนาคม. ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมอุตุนิยมวิทยา.๒๕๖๒ รายงานสภาพอากาศ แหล่งที่มา : <https://www.tmd.go.th/province.php?id=๒๘>

กรมพัฒนาที่ดิน. ข้อมูลชุดดิน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. ระดับความเหมาะสมของพื้นที่ (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมชลประทาน. ข้อมูลโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว แหล่งที่มา : <http://ssmap.doae.go.th/ssmap/>

กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๙.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลลำชี สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์.

แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลลำชี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนศิลาเลิง สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโนนศิลาเลิง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลห้องชัยพัฒนา สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลห้องชัยพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโคกสะอาด สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโคกสะอาด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง สำนักงานเกษตรอำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๙. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร

แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ๒๕๖๙. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดกาฬสินธุ์.

แหล่งที่มา : <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries๑๕.html>